

ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI TỈNH ĐỒNG NAI KHÓA I

ĐIỀU XIÊNG

người con ưu tú của núi rừng Xuân Lộc

Cách đây 70 năm, ngày 6-1-1946, nhân dân tỉnh Biên Hòa (trừ làng Bình Trước thuộc quận Châu Thành đang bị thực dân Pháp kiểm soát) lần đầu tiên trong đời được trở thành cử tri, nô nức tham gia bầu cử Quốc hội. Tại các địa điểm bỏ phiếu ở Tân Uyên, Dĩ An, Long Thành, Xuân Lộc... đều được trang trí trang trọng, có công chào treo cờ đỏ sao vàng với các khẩu hiệu bày tỏ nguyện vọng và quyết tâm của người dân vừa đứng lên làm chủ vận mệnh đất nước. Các ông Hoàng Minh Châu, Nguyễn Văn Nghĩa, Phạm Văn Búng, Điều Xiêng đã được bầu làm ĐBQH đầu tiên của đơn vị tỉnh Biên Hòa (nay là Đồng Nai).

Người con ưu tú, dũng mãnh của núi rừng Xuân Lộc

Ông Năm Vận (Lê Văn Vận), một cán bộ lão thành cách mạng ở thị xã Long Khánh nhớ lại: "Hội nghị Đảng ở Bàu Trâm, tôi được giới thiệu với đồng chí Điều Xiêng - một đại biểu dân tộc thiểu số. Đồng chí Điều Xiêng đến từ Túc Trưng- Võ Đông, có cách ăn mặc khác lạ so chúng tôi. Đồng chí mặc áo dài đen bông thò quần xà cạp, tay cầm xà gạc trông rất hiên ngang, vững chãi nhờ dáng cao, to đậm". Đó là hình ảnh về chàng thanh niên Điều Xiêng mà ông Năm Vận còn nhớ lại được.

Lúc đó là vào tháng 2-1937, Điều Xiêng cùng 3 đảng viên người dân tộc Châu Ro đến dự hội nghị lịch sử ở Bàu Trâm (nay là xã Bàu Trâm, thị xã Long Khánh) để thành lập Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên ở Xuân Lộc.

Trước đó, trong thời kỳ Mặt trận dân

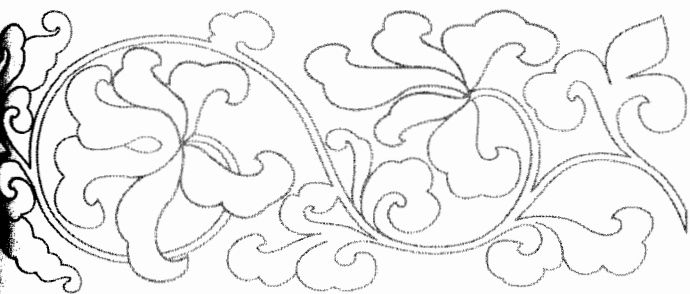
chủ Đông Dương, một số đảng viên Cộng sản như Phạm Văn Khoai, Nguyễn Văn Nghĩa... từ thị xã Biên Hòa được cử về quận Xuân Lộc - đang là một vùng đất còn hoang vắng để vận động phong trào cách mạng trong công nhân các đồn điền cao su, nông dân và đồng bào dân tộc ít người. Điều Xiêng ở làng Võ Đông (nay là ấp Võ Đông thuộc xã Gia Kiệm, huyện Thông Nhất) là một thanh niên mạnh khỏe, dũng cảm, được bà con người dân tộc Châu Ro ví như "Cây kơ la giữa rừng kơ la" sớm giác ngộ cách mạng và được kết nạp vào Đảng. Cách mạng tháng Tám thành công, Điều Xiêng được cử làm Chủ tịch Ủy ban kháng chiến làng Võ Đông; Phó chủ tịch là Điều Nhông, phụ trách phụ nữ là Điều Thị Thiên, phụ trách thanh niên là Điều Hùng...

Đặc biệt, Điều Xiêng đã thành lập được đội vũ trang làng Võ Đông với gần 30 thanh niên Châu Ro khỏe mạnh, vừa giỏi lội rừng vừa bắn nả bách phát bách trúng như Điều Nghệ, Điều Chà, Điều Đê, Điều Chàng, Điều Bài... Chính đội quân trang bị nả và tên tầm thuốc độc mà bọn Việt gian tay sai gọi một cách miệt thị là "Thượng" này do Điều Xiêng cầm đầu đã cùng với hàng ngàn công nhân cao su và nhân dân lao động ở Xuân Lộc đã rầm rộ kéo về Sài Gòn tham gia giành chính quyền trong ngày 25-8-1945. Và sau đó đội quân người dân tộc Châu Ro này còn án ngữ ở mặt trận Thị Nghè - Hàng Xanh cho đến khi mặt trận này bị vỡ mới rút về lại Xuân Lộc.

Khí phách hiên ngang

Cái chết của anh Xiêng

(Anh Nguyễn Văn Xiêng, Nghị sĩ tỉnh Biên Hòa, người thiếu số, bị giặc bắt giết đầu năm 1946 tại Xuân Lộc trên đường đi về Trung ương để họp Quốc hội lần đầu tiên)

Vào giữa tháng 1 -1946, Điều Xiêng lên đường ra Hà Nội để dự họp Quốc hội lần thứ 1 (khóa I). Vừa đến khu vực Rừng Lá (thuộc địa bàn quận Xuân Lộc), Điều Xiêng bị rơi vào ổ phục kích của bọn giặc Pháp. Qua viên thông ngôn, tên sĩ quan chỉ huy Pháp giờ trò mua chuộc Điều Xiêng bằng cách hứa cho ông được làm quan ngay tại quận đường Xuân Lộc nếu ông chịu hợp tác với chúng và từ bỏ Việt Minh. Điều Xiêng đã khẳng khái trả lời: "Không! Tao không đầu hàng thằng Tây.' Tao thà chết tại đây".

Thấy dụ dỗ người chiến sĩ cách mạng Châu Ro không xong, bọn Pháp đe dọa dùng cực hình. Vị ĐBQH đầu tiên của tỉnh Đồng Nai vẫn vững vàng tư thế. Điện tiết, bọn giặc cột tay Điều Xiêng vào sau xe Jeep rồi mở máy chạy kéo lê thân hình đầm máu của ông về đến tận dinh quận Xuân Lộc.

Thương tiếc Điều Xiêng và căng căm thù bọn giặc Pháp tàn ác, nhiều người dân Châu Ro ở Túc Trưng, Võ Đông, Bình Lộc... liền cắt máu ăn thề, đổi họ Điều thành họ Hồ, họ Nguyễn Ái... trực tiếp tham gia kháng chiến.

Năm 1956, nhà thơ - chiến sĩ Huỳnh Văn Nghệ đã có bài thơ ca ngợi về sự hy sinh anh dũng của vị ĐBQH hội khóa I người dân tộc Châu Ro ở Đồng Nai.

*Anh đứng đó, lặng im như pho tượng cổ.
Trán mồ hôi nắng chói như gương.
Ngoảnh đầu nhìn ngọn núi Chứa Chan
Anh nhớ lại ngày anh trúng cử:
Đồng bào thiếu số
Từ rừng xanh núi đỏ đổ về đây.
Tiệc mừng anh đêm ấy cả rừng say,
Trăng lão đảo trên chấn mây, gỏi núi.
Mới hôm qua chia tay trên bờ suối
Lệ đồng bào mừng, túi tiền đưa.
Tùng con chim, cái sóc, cành hoa
Cũng thỏ thẻ vuốt ve lưu luyến...*

*Một dây siết hai cổ tay đau điếng.
Nhựa đường trưa như điện đốt bàn chân.
Nhưng ngọn núi Chứa Chan
Vẫn cao đầu hiên ngang dưới nắng.
Lời của núi rừng gọi anh vắng vắng
Say sưa từng giọng suối lời chim
Lưu luyến nhìn từng cành lá, hoa sim.*

*Lũ giặc lên xe thúc còi dọa nạt:
"Nói mau lên, thằng vua chà-gạt,
Muốn lên xe về bót làm quan
Hay muốn xe kéo xác trên đường?"*

*Anh lặng yên như chôn chân xuống lộ
Nhìn lũ giặc bằng hai tròng mắt đỏ:
Hồ sa cơ nhìn lũ chó ngoài chuồng.
Chúng sợ cuồng cuồng
Phóng xe chạy, lời anh ngã sấp.
Khói bụi mịt mù đường lên xuống dốc
Thấy một anh hùng dân tộc
Đuổi theo xe như một khối căm hờn.*

*Máu xương trải mây dậm đường
Hồn anh bám lại núi rừng cỏ cây.
Núi nghe chim báo tin này
Quàng khăn mây trắng ngàn ngày chịu tang.*

BÙI THUẬN